

VMM vestiging Hasselt - Milieuprestaties

Milieuverklaring 2018

INHOUD

1	Beschrijving van de EMAS-site HASSELT	4
2	Milieuprestaties.....	6
2.1	Water. Doelstelling behaald.....	6
2.1.1	Watergebruik	6
2.1.2	Afvalwater	7
2.2	Energie. Uitstekend resultaat voor elektriciteit.....	7
2.2.1	Elektriciteitsverbruik.....	7
2.2.2	Gasverbruik	8
2.3	Mobiliteit. Nog werk aan de winkel	9
2.3.1	Dienstreizen	9
2.3.2	Woon-werkverkeer	9
2.4	Emissies. Goede resultaten	10
2.5	Biodiversiteit: creëren van steppingstones.....	11
2.6	Grondstoffen: papierverbruik daalt drastisch.....	12
2.7	Afval. Beste resultaat binnen VMM	13
2.8	Duurzame overheidsopdrachten	14
3	MILIEUACTIEPLAN	15

1 BESCHRIJVING VAN DE EMAS-SITE HASSELT

Figuur 1: VMM-gebouw Hasselt

De Schiervellaan 7
3500 Hasselt

In Hasselt bestaat de site uit een kantoorgebouw voorzien van technische ruimtes en een laboratorium, op slechts enkele minuten wandelen van het station. Zowel bezoekers als medewerkers kunnen het openbaar vervoer dus maximaal gebruiken. Deze vestiging werd gebouwd in 1988 en grondig gerenoveerd in 2009.

In het gebouw werkt administratief en technisch personeel. Er kunnen ook een drietal personeelsleden actief zijn in het laboratorium. Er zijn soms bezoekers aanwezig, in kleine tot middelgrote aantallen (vergaderingen). De maximale capaciteit bedraagt ongeveer 50 personen. In 2017 werkten er 34 personeelsleden goed voor 29,2 VTE.

Het gebouw bestaat uit:

- een gelijkvloerse verdieping met hal, receptie, lab, technische ruimte, douches en kleedkamers;
- een eerste, tweede en derde verdieping met administratieve lokalen;
- een bovenverdieping met keuken en twee vergaderzalen;
- een kelderverdieping met grotendeels archief ruimtes en een technische ruimte, evenals het stooklokaal;

2 MILIEUPRESTATIES

2.1 Water. Doelstelling behaald

2.1.1 Watergebruik

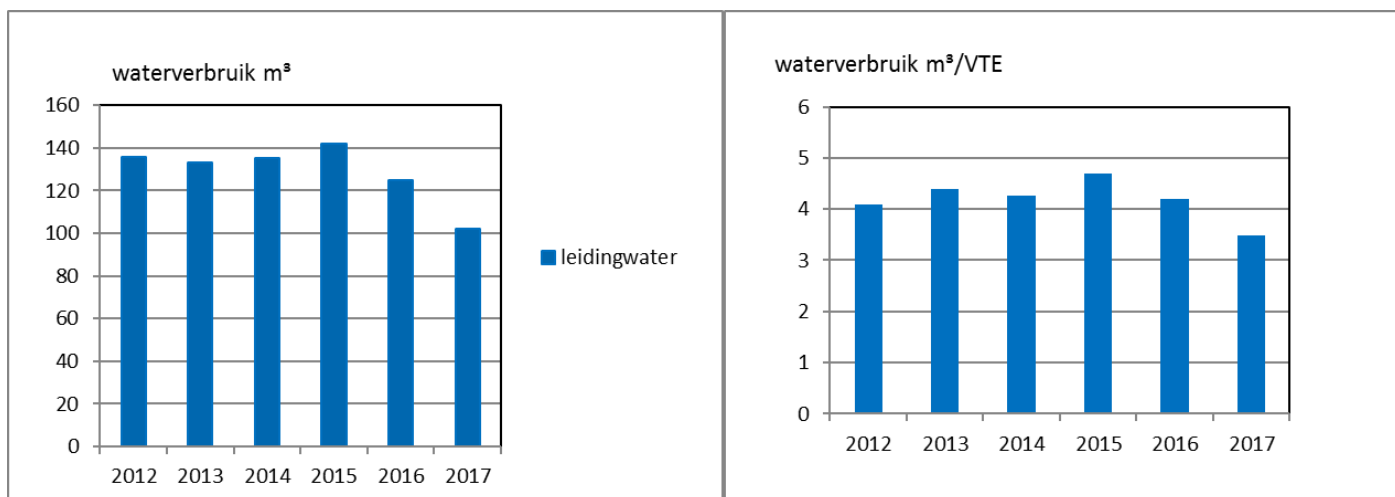
Operationele doelstelling

- Tegen 2019 het verbruik van leidingwater met 5 % verminderen t.o.v. 2012.

In de periode 2012-2015 zagen we een stijging van het jaarverbruik van leidingwater, maar vanaf 2016 daalde het verbruik. In 2017 meten we 102 m³, het laagste cijfer sinds het begin van onze metingen. Per vte kwamen we op een verbruik van 3,5 m³, dat is meer dan 1 m³ minder dan in 2015. Er was geen eenduidige verklaring voor deze schommelingen. Zo kon er een toename zijn in het gebruik van de douches in de periode 2012-2015 als gevolg van het toenemende aantal teken en meer woon-werkverkeer met de fiets, en een verandering van het aantal telewerkers. De daling vanaf 2016 is mogelijk het gevolg van extra sensibilisering rond dit toenemende waterverbruik, meer thuiswerk, aanpassen van de methode voor het spoelen en analyseren van stalen (2015) en het afstellen en vervangen van de toiletcransen door elektronische cransen (2017). Het verbruik per vte voor Hasselt scoorde in 2017 het laagste van al de andere locaties.

Tussen 2012 en 2017 nam het verbruik af met 25%. Tussen 2016 en 2017 is het verbruik met 18,4% afgenomen. De operationele doelstelling werd tot nog toe ruim behaald.

Er is geen regenwater ter beschikking. Daarom wordt leidingwater gebruikt voor alle nutsvoorzieningen, waaronder het spoelen van de toiletten, schoonmaak en ook consumptie. Het gebruik van regenwater voor het spoelen van de biologische stalen werd uitvoerig onderzocht, maar bleek technisch en financieel moeilijk realiseerbaar. Momenteel wordt enkel regenwater gebruikt voor de planten en het daktuintje.

Figuur 2: Waterverbruik op de locatie Hasselt in de periode 2012-2017: totaal jaarverbruik en jaarverbruik per vte

Wat kan er beter?

- Blijvend sensibiliseren rond rationeel waterverbruik.

2.1.2 Afvalwater

Operationele doelstelling 2015-2019

- Sensibilisering van het personeel in verband met de lozing van afvalwater.

Wat kan er beter?

- Optimalisatie nastreven van de vereisten kwaliteit/veiligheid/milieu.

2.2 Energie. Uitstekend resultaat voor elektriciteit

2.2.1 Elektriciteitsverbruik

Operationele doelstellingen

- 10 % minder elektriciteitsverbruik (kWh) in 2019 t.o.v. 2012.

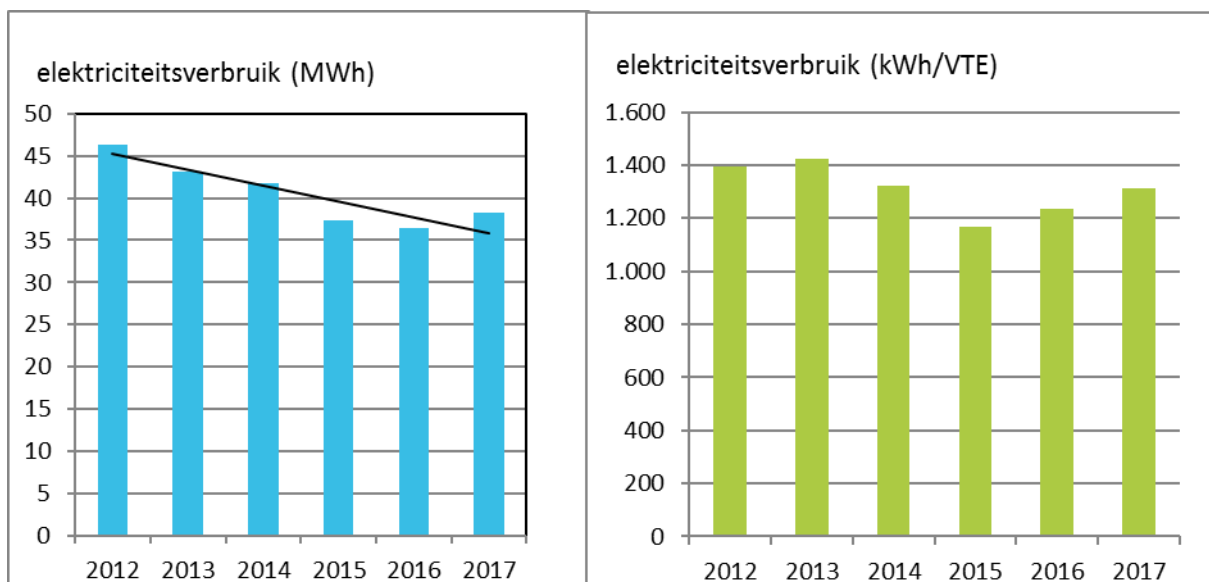
Resultaten 2017

Het elektriciteitsverbruik in Hasselt evolueerde van 1.393 kWh/vte in 2012 over 1.423 kWh/vte in 2013 naar 1.235 kWh/vte in 2016 en 1.311 kWh/vte in 2017. Ten opzichte van 2012 was dit een daling met 17 %.

Het verbruik absoluut uitgedrukt daalde van 46,4 MWh in 2012 tot 36,4 MWh in 2016 en steeg terug naar 38,2 MWh in 2017, een toename van 5,2 % tussen 2017 en 2016.

De daling van 10 % tussen 2015 en 2014 was vooral te danken aan de sensibilisering van het personeel. In 2016 en 2017 zien we weer een stijging van het verbruik. Een mogelijke verklaring zijn defecten aan niet tijdig vervangen lichtsensoren waardoor sommige lampen bleven branden. Tussen 2012 en 2017 daalde de personeelsbezetting van 33 vte's naar 29 vte's. Ook dit kan een toename van het verbruik per VTE verklaren in 2016 en 2017.

Per vte was er in 2017 een verbruik van 1.311 kWh/vte, beduidend lager dan de EMAS-benchmark (4.017 kWh/vte) en de eigen VMM-benchmark (2.927 kWh/vte).

Figuur 3: Elektriciteitsverbruik site Hasselt: verbruik in MWh per jaar en verbruik in kWh per vte (2012-2017)

Wat kan er beter?

- Voortzetten van het duurzaam aankoopbeleid inzake elektriciteit, elektrische toestellen en informatica.
- Verdere inspanningen om het personeel tot rationeel energieverbruik aan te zetten.
- Opsporen van energieverliezen en corrigerende maatregelen toepassen.
- Tijdig detecteren van defecten aan lichtsensoren.

2.2.2 Gasverbruik

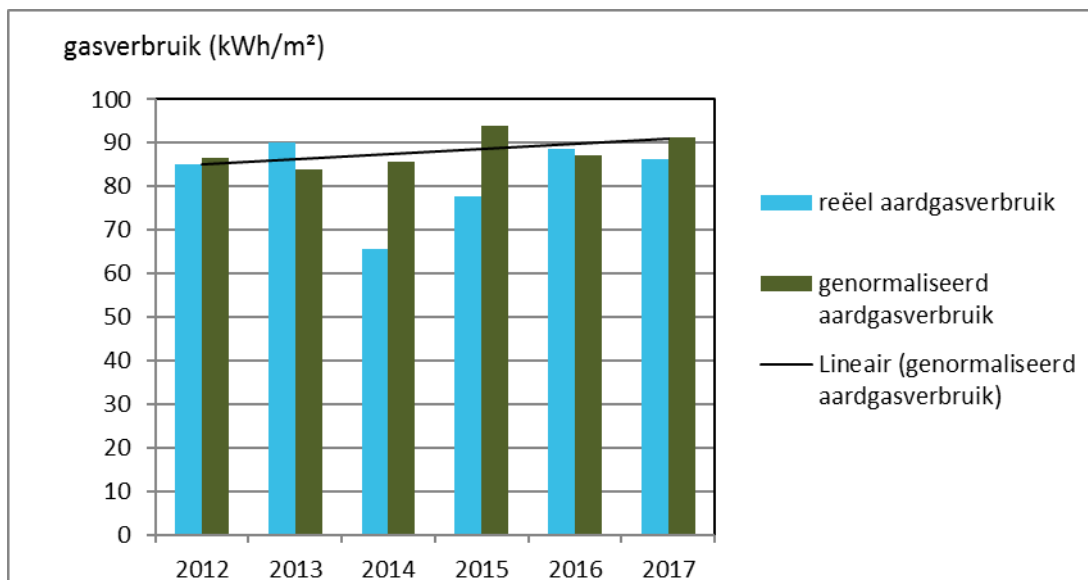
Operationele doelstelling

- 5 % minder gasverbruik (kWh/m²) in 2019 t.o.v. 2012.

Resultaten 2017

De stookinstallatie in Hasselt werkt op aardgas. Het reële gasverbruik in Hasselt in 2012 bedroeg 1.770 kWh/vte of 85,1 kWh/m² (bruto vloeroppervlakte). In 2013 steeg het gasverbruik tot 2.056 kWh/vte of 90 kWh/m² door een iets kouder jaar. In 2014 was er een sterke daling door het zachte voorjaar. In 2017 steeg het verbruik weer tot 86 kWh/m² of 2042,8 kWh/vte. Procentueel nam het verbruik toe met 4,9% toe tussen 2016 en 2017. Een mogelijke verklaring is de in 2016 ingevoerde centrale regeling van de verwarming vanuit het hoofdbestuur. Een gevolg was dat verkeerd werkende verwarming niet tijdig werd gedetecteerd.

Om de doelstelling correct te evalueren, is een omrekening naar genormaliseerd verbruik nodig: dit is een correctie aan de hand van de graaddagen. Het gasverbruik hangt namelijk samen met de weersomstandigheden, uitgedrukt in graaddagen¹. Het hogere aantal graaddagen in 2013, 2015 verklaarde grotendeels de stijging in reëel gasverbruik. Het genormaliseerd gasverbruik stijgt met 5,5 %, van 86,7 kWh/m² (1981 KWH/vte) in 2012 tot 91,4 kWh/m² (2168 KWH/vte) in 2017. De EMAS-benchmark voor genormaliseerd gasverbruik bedraagt 108 kWh/m².

Figuur 4: Gasverbruik voor de site Hasselt in kWh/m² bruto vloeroppervlakte (2012-2017)

¹ Het gasverbruik werd genormaliseerd per maand met equivalente graaddagen (16,5 °C) van www.aardgas.be. De normale equivalente graaddagen zijn het gemiddelde over 1981-2010.

Wat kan er beter?

- Verdere sensibilisering van het personeel.
- Regelmatig onderhoud van de stookinstallatie.
- Opsporen van energieverliezen en corrigerende maatregelen toepassen.
- Inventarisatie oppervlakte verwarmde ruimte.

2.3 Mobiliteit. Nog werk aan de winkel

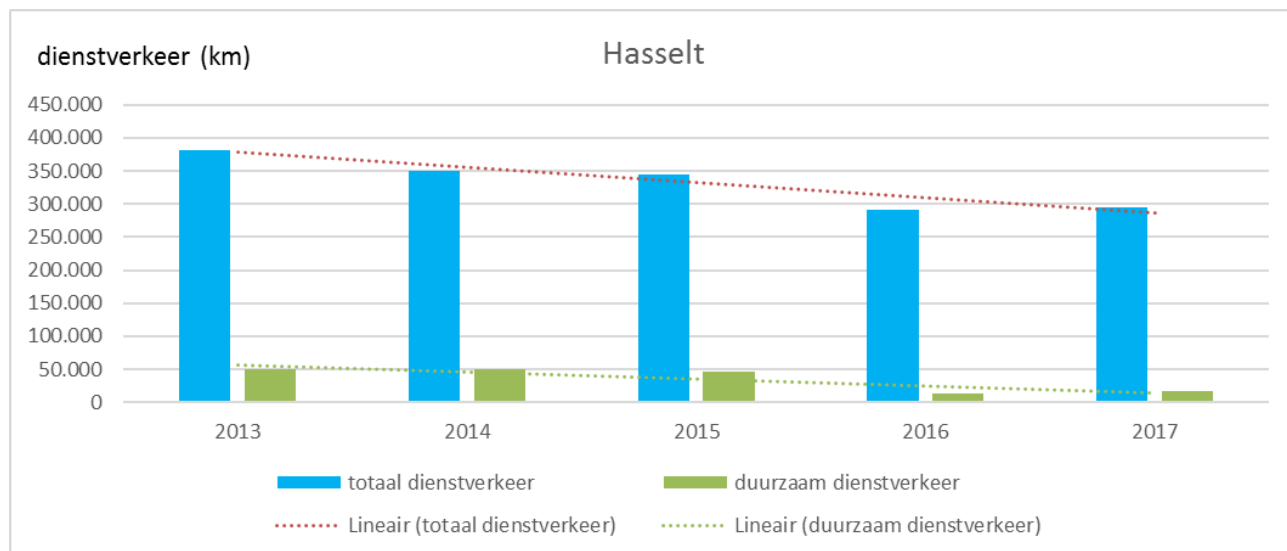
Operationele doelstellingen

- Tegen 2018 5 % meer werknemers via duurzaam woon-werkverkeer ten opzichte van 2011.
- 100 % meer Blue-bikegebruik in 2018.
- Tegen 2015 beschikken we over een ritregistratiesysteem van de vervoerswijzen dienstverplaatsingen.

Resultaten 2017

2.3.1 Dienstreizen

Sinds 2013 zijn gegevens beschikbaar over de binnenlandse dienstverplaatsingen met diverse vervoermiddelen voor de site Hasselt. In 2017 werden hier 6 % van de VMM-dienstkilometers afgelegd, goed voor 295.433 km. In 2017 scoorde Hasselt laag op het vlak van duurzame vervoermodi (trein en fiets), ten opzichte van het VMM-totaal met slechts 5 %, terwijl dit aandeel nog 13 % was in 2015. De reden ligt mogelijk bij de introductie van videoconferentie in Hasselt, voornamelijk bij de Afdeling ecologisch toezicht. De VMM in Hasselt staat in voor de exploitatie van de meetnetten of het beheer van de waterlopen, in dezelfde mate als bij heel de VMM. Voor deze terreinwerkers is het openbaar vervoer geen alternatief, maar zetten wij in op de verbetering van de emissies van deze dienstwagens.

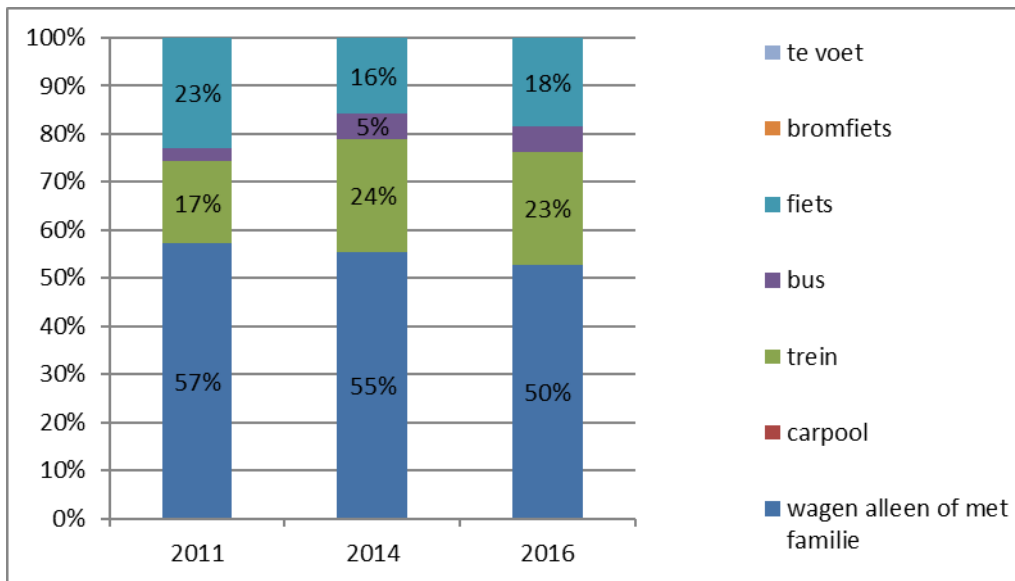

Figuur 5: Dienstverplaatsingen, personenkilometers dienstverkeer (km) op de site Hasselt (2013-2017)

2.3.2 Woon-werkverkeer

De vestiging in Hasselt ligt op wandelafstand van het station en de bushaltes. Toch verschillen de resultaten voor Hasselt sterk met die van de VMM in haar geheel. In 2016 werd hier 6 % van de VMM-dienstkilometers afgelegd. Voor Hasselt bedroeg het aandeel duurzaam woon-werkverkeer 43 % in 2011 en 45 % in 2014 en 2016. Doel voor heel de VMM is om tegen 2020 de modal split te verbeteren, wat overeenkomt met een percentage duurzaam woon-werkverkeer boven de 52 %. Het aandeel duurzaam vervoer in hoofdtraject zal in deze vestiging nog boven de 52 % moeten stijgen.

Figuur 6: Aandeel vervoerswijzen in het woon-werkverkeer voor de site Hasselt (2011-2016)
 (Bron: enquête woon-werkverkeer 2011-2014-2016)

Wat kan er beter?

- Deelname aan Bike to Work met de vestiging.
- Promoten van Blue-bike in combinatie met de trein voor dienstverplaatsingen.
- Mobiscan maken van de vestiging.

2.4 Emissies. Goede resultaten

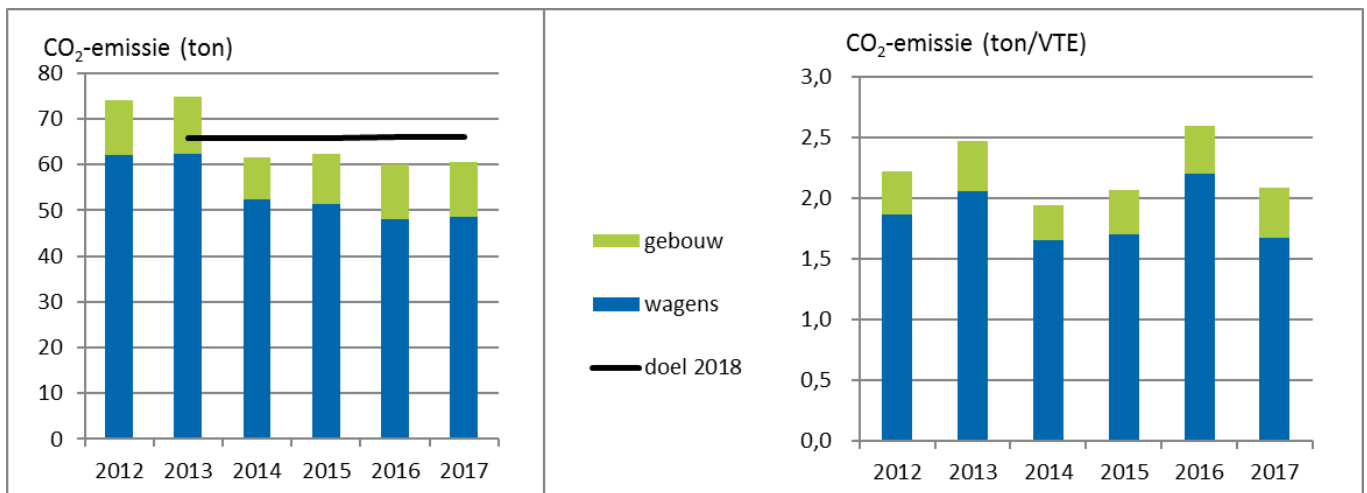
Operationele doelstellingen

- 80 % van de nieuw aangekochte dienstwagens mogen geen diesel zijn t.e.m. 2019.
- 15 % minder kilometers met dienstwagens in 2019 t.o.v. 2012.
- Tegen 2019 de CO₂-emissie met 12 % reduceren t.o.v. 2013.

Emissies gebouwen

De gebouw gebonden CO₂-emissie in Hasselt stagneerde van 0,41 ton/vte in 2013 tot 0,42 ton/vte in 2017. De CO₂-emissies van gebouwenverwarming namen t.o.v. 2013 af in 2014 en 2015 door een lager gasverbruik dankzij het zachtere weer. De site in Hasselt scoorde in 2017 wat CO₂-uitstoot betreft met 0,42 ton CO₂/vte zeer laag ten opzichte van de EMAS-benchmark (1,98 ton CO₂/vte).

Figuur 7: Directe CO₂-emissie voor de site Hasselt (2012-2017): totale emissie en emissie per vte

Emissies dienstwagens

De EMAS-benchmark voor het aandeel dieselwagens in het wagenpark lag op 65 %. Het dienstwagenpark in Hasselt omvatte 319 dienstwagens op 31/12/2017;: 10 diesel-, 8 benzinewagens en 1 CNG/benzine - een aandeel dieselwagens van 52,63 %.

De CO₂-emissie van dienstwagens kende een sterke afname in 2014, die zich in 2015 en 2016 handhaafde: de CO₂-emissie daalde van 62,2 ton in 2012 tot 48 ton in 2016, dus 23 % lager dan in 2012. In 2017 kwam er 1 ton CO₂ bij door de uitbreiding van het wagenpark. De emissies daalden met 21 % ten opzichte van 2013.

De emissie van NO_x verliep tussen 2012-2017 in een dalende lijn: van 252 kg NO_x tot 124 kg NO_x (een daling van 50 %). Voor CO₂ en NO_x is dit te verklaren door de afname van de verreden kilometers in 2017, met 7 % minder kilometers t.o.v. 2015. De emissie van fijnstof door dienstwagens nam ook af met 74 %: van 9,4 kg PM_{2,5} in 2012 naar 2,4 kg PM_{2,5} in 2017. Bovenop de daling in verreden afstand, reden dienstwagens en benzinewagens in 2017 meer kilometers met euronorm 4-5, met een gunstig effect op de fijnstofemissie. Hasselt is een van de weinige locaties waar we dergelijke positief resultaat optekenden.

De totale directe emissies daalden met 18,5% tussen 2013 en 2017.

Wat kan er beter?

- Voortzetten/versterken van het duurzaam aankoopbeleid inzake dienstwagens.
- Verder rationaliseren van dienstverplaatsingen, bijvoorbeeld in het kader van de meetstrategie of vergaderplanning.
- Vergroten gebruik van teleconferenties.
- Verhogen van het aantal dagen telewerk (thuiswerk inbegrepen).
- Het personeel blijven aanzetten tot milieuvriendelijker mobiliteitsgedrag, zowel voor het dienstverkeer als het woon-werkverkeer, zodat de modal split verbetert.

2.5 Biodiversiteit: creëren van steppingstones

Operationele doelstellingen

- In 2013 is er nul gebruik van pesticiden.
- Tegen einde 2014 onderneemt de VMM gerichte acties voor het behoud van biodiversiteit.

Resultaten in 2017

De site Hasselt telt 224 m² verharde oppervlakte, er is geen onverharde oppervlakte in eigendom. De VMM voert actief toezicht bij de gebouwbeheerder op het nulgebruik van pesticiden op de gemeenschappelijke parking

Er is een kleine daktuin op het gebouw. Hier werden plantenbakken geplaatst voor een kleine moestuin en vlindervriendelijke planten. In 2015 werden zes zwaluwkasten opgehangen en twee insectenhôtels geplaatst.

Wat kan er beter?

- Het personeel blijven bewust te maken van het belang van biodiversiteit door uitbreiden van de terrastuin.

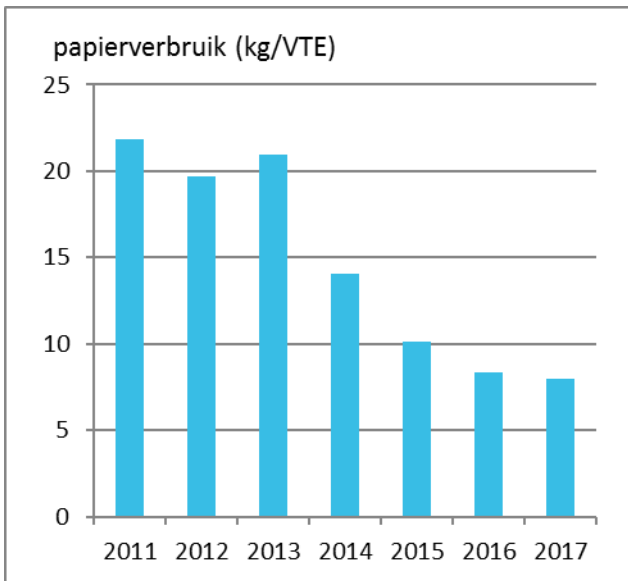
2.6 Grondstoffen: papierverbruik daalt drastisch

Operationele doelstelling

- Papierverbruik reduceren met 20 % tegen 2018 t.o.v. 2012.

Resultaten in 2017

Het papierverbruik per vte in Hasselt bedroeg 21,8 kg/vte in 2011, 19,7 kg/vte in 2012 en 14 kg/vte in 2014, om verder te zakken tot 8 kg/vte in 2017. Dit is een daling van maar liefst 63 % ten opzichte van 2011. In 2015 waren er minder vte's aan het werk in Hasselt (-4,3 vte's), zodat het papierverbruik ook daalde. Tussen 2012 en 2017 daalde het verbruik met 59% - de operationele doelstelling werd ruim behaald, dank zij het digitaliseren van een aantal processen en het effect van het nieuwe printbeleid: minder printers, zodat de drempel naar het printen groter is.

Figuur 8: Papierverbruik voor printen en kopiëren voor Hasselt in kg/vte (2011-2017)

Wat kan er beter?

- Gebruik van de toughbooks binnen de meetnetten optimaliseren.
- Uitprinten van rapporten aanpassen naar minder papierverbruik.
- Papierverbruik bij het drogen van handen en materiaal minimaliseren.

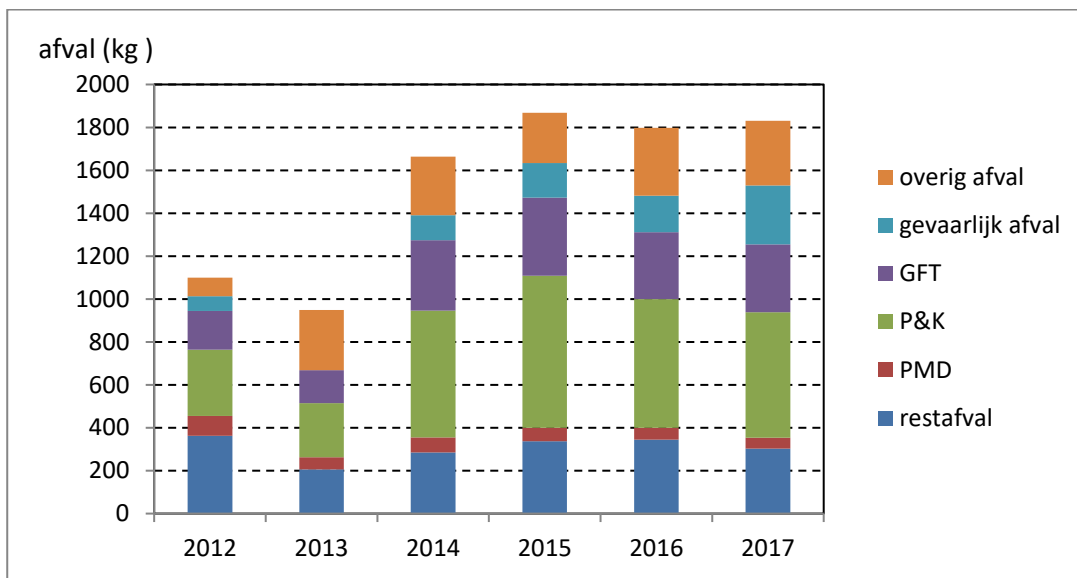
2.7 Afval. Beste resultaat binnen VMM

Operationele doelstellingen

- Afvalbeheer optimaliseren tegen begin 2015.
- Ten opzichte van 2014 is er geen toename van de restfractie.
- Pmd met 10 % reduceren in 2018.

Resultaten in 2017

Voor de site Hasselt waren de afvalmetingen in 2012 en 2013 gebaseerd op volumemetingen conform de EMAS-werkinstructie Milieumetingen. Sinds 2014 wordt er effectief gewogen. Dit verklaart grotendeels de toename van 2014 t.o.v. 2013. In 2015 tekenden we een verdere stijging op, in 2017 noteerden we opnieuw een daling van het restafval.

Figuur 9: Afvalproductie per fractie voor Hasselt (2012-2017)

De locatie Hasselt produceerde 1.099 kg afval in 2012, om te stijgen naar 1.868 kg in 2015 en opnieuw te zakken naar 1830 kg in 2017, met een totaal van 63 kg/vte. De fracties restafval, papier en karton en pmd bedroegen in 2017 respectievelijk 10 kg/vte, 20 kg/vte en 1,7 kg/vte. Daarmee scoorde de locatie Hasselt voor de fracties papier en karton en pmd onder de EMAS-benchmark en de VMM-benchmark. Voor de fractie rest kg/vte in 2017 scoort Hasselt binnen VMM het best.

De fractie papier en karton was in 2015 gestegen door een andere leverancier van laborecipiënten t.o.v. voorgaande jaren, maar nam in 2016 opnieuw af met 5 % door nieuwe afspraken over de levering. De hoeveelheid nam in 2017 nog licht af (-2,5 %). Er werd 4,8 kg/vte plasticfolie opgehaald, wat behoorlijk veel is. Als we alle afvalfracties samen beschouwen, had de locatie in Hasselt een van de laagste afvalproducties binnen de VMM, zelfs met de stijging van 1 kg/vte restafval in 2016 t.o.v. 2015.

Gevaarlijk afval wordt op afroep opgehaald en komt in 2017 op 274 kg of 9,3 kg/VTE.

Een toetsing aan de operationele doelstelling geeft wel dat de hoeveelheid restafval in 2017 met 15,3 % toegenomen is t.o.v. 2014. Maar het restafval per VTE is het laagste binnen de hele VMM (van de locaties in VMM-beheer).

De hoeveelheid PMD is in 2017 met 22,4 % afgenomen t.o.v. 2014.

Als we alle afvalfracties samen beschouwen, had deze locatie per vte de laagste afvalproductie van de VMM-locaties in 2017.

Wat kan er beter?

- In alle bestekken aangestuurd vanuit Hasselt, ook bij kleine aankopen, duurzaamheidscriteria opnemen.

3 MILIEUACTIEPLAN

Concrete EMAS-acties per kernindicator

VMM/EMAS/REG/007 – ACTIEPLAN HASSELT						
EMAS kernindicator	Stragische doelstellingen 2020 VMM breed	Operationele doelstellingen periode 2015-2019 HASSELT	Nr	Datum input actie	Uit te voeren vóór (datum)	Omschrijving actie
water	Het minimaliseren van het gebruik van leidingwater (LW) en grondwater (GW) en het maximaliseren van de substitutie door regenwater (RW) (best in class). Maximaliseren van infiltratie (RW) op eigen domeinen.	Het verbruik van leidingwater met 5% minderen tegen 2019 tov. 2012	1	17/11/2014	31/12/2015	Technische en financiële haalbaarheid nagaan voor opvang en gebruik van regenwater voor diverse toepassingen: toiletspoeling, reinigingen, kantoorplanten, wasmachines, spoelen en triëren van stalen en daktuin
			2	17/11/2014	31/12/2015	Afstellen of vervangen van toiletkranen voor minder waterverbruik
	De VMM behandelt zijn afvalwater volgens de opgelegde wettelijke normen en is een trendsetter inzake de behandeling van afvalwater naar de bedrijven en de huishoudens die ze controleert en adviseert	Het personeel sensibiliseren in verband met lozing afvalwater	3	12/03/2015	31/12/2016	Minimaliseren waterverbruik bij het spoelen en triëren van stalen optimalisatie eisen kwaliteit/veiligheid/milieu

lucht - emissies	De VMM verlaagt haar broeikasgasemissie (kton CO ₂ -equivalenten) met 30% tegen 2020 met 2013 als referentiejaar door directe* emissiereductie.	CO ₂ emissie met 12% reduceren tegen 2019 tov. 2013	4	17/11/2014	2015-2019	Verwarming naargelang de omstandigheden een graad lager of uit zetten in het gebouw of in niet gebruikte ruimten
			5	17/11/2014	31/12/2015	Dichtingen ramen en deuren controleren op warmteverlies
			6	17/11/2014	31/12/2015	Voorstel formuleren voor het plaatsen van snelheidsbegrenzers op alle nieuwe dienstwagens
			7	14/11/2014	2015-2019	Voorstel formuleren voor het verplichten van het volgen van de cursus ecodriving voor toegewezen dienstwagens
	De VMM zal tegen 2020 slechts 60% dieselwagens hebben, zoals voorgeschreven in het Vlaams Actieplan Lucht.	80% nieuwe aankopen geen diesel tot 2019	8	29/01/2015	2015-2019	Bepaleiten vervanging dieselwagens door benzinewagens, hybridewagens of CNG wagens aankoop wagens afwegen op niveau van de vestiging niet per afdeling
			9	17/11/2014	31/12/2017	Onderzoek naar de haalbaarheid van aankoop (2) elektrische fietsen in vervanging van een dienstwagen
	Het aantal verreden kilometers met dienstwagens met 20% reduceren in 2020 door het rationaliseren van de dienstverplaatsingen en de aankoop van wagens aangedreven met schone technologie.	15% minder verreden kilometers met dienstwagens in 2019 t.o.v. 2012	10	17/11/2014	2015-2019	Dienstreizen beter organiseren en vergaderplanningen optimaliseren in functie van verplaatsingen
			11	17/11/2014	2015-2019	Het gebruik van fiets, openbaar vervoer en carpool promoten voor woon-werkverkeer
			12	17/11/2014	2015-2019	Uittesten van tele- en videoconferenties voor dienstoverleg of overleg met externen
			13	17/11/2014	1/07/2015	Aanvraag installatie video-conferentie
			14	17/11/2014	2015-2019	Promoten van een beter evenwicht in bereikbaarheid VMM activiteiten

energie	De VMM verlaagt haar primair elektriciteitsverbruik (kWh/VTE) met een totaal van 10% tegen 2020 en met minimum 5% in elke vestiging, met 2013 als referentiejaar. De VMM verlaagt haar gasverbruik (kWh per m2) met 10% tegen 2020 met 2013 als referentiejaar.	10% minder elektriciteit in 2019 t.o.v. 2012	15	17/11/2014	31/12/2015	Technische en financiële haalbaarheid plaatsen zonnepanelen nagaan		
			16	17/11/2014	31/12/2015	Controleren van bewegingsensoren en het gebruik van de koelkasten en andere elektrische apparaten		
		5% minder gasverbruik in 2019 t.o.v. 2012	17	17/11/2014	2015-2019	Sluiten van deuren/ramen		
			18	17/11/2014	2015-2019	Jaarlijks ontlichten van de radiatoren		
			19	17/11/2014	31/12/2015	Technische en financiële haalbaarheid nagaan voor plaatsen elektrische deur achterkant gebouw (staat te veel open)		
			20	17/11/2014	1/07/2015	Technische en financiële haalbaarheid nagaan voor vervangen voordeur (tochtkieren)		
		materialen	Het papierverbruik met 50% reduceren tegen 2020 (kg/VTE), met 2011 als referentiejaar.	Papierverbruik reduceren met 20% tegen 2019 tov 2014	21	17/11/2014	31/12/2015	Gebruik Tough Books optimaliseren, in de toekomst kleinere versies aankopen voor eenvoudiger gebruik
					22	17/11/2014	2015-2019	Papierverbruik bij drogen van de handen en materieel minimaliseren
23	17/11/2014				31/12/2015	Uitprinten van bulletins aanpassen om overbodige pagina's te vermijden		
24	17/11/2014				31/12/2015	Gebruik van ecologische keukenrol binnen DMA/DMO		

mobiliteit	Zowel bij dienstverplaatsingen als bij woon-werkvervoer de modal split* verbeteren ten opzichte van 2011.	5% meer werknemers via duurzaam woonwerkverkeer tegen 2019 tov 2011	25	12/03/2015	2015-2016	Deelnemen aan bike to work met de vestiging
			26	17/11/2014	2015-2016	Mobiscan laten maken van de vestiging en duurzame vervoersmodi uittesten door deelnemers
	VMM verhoogt het aantal dagen telewerk met 20% tegen 2020 met 2012 als referentiejaar	100% meer blue bike gebruik in 2019 tov 2014	27	17/11/2014	1/12/2015	Mogelijkheid nagaan poolwagen te vervangen door Cambio delen
			28	1/12/2015	2015-2019	Het aantal dagen telewerk registreren
			27	1/12/2015	2015-2019	Promoten van blue bike in combinatie met trein gebruiken voor dienstverplaatsingen
biodiversiteit	Gronden in beheer van de VMM worden beheerd volgens de principes van ecologisch groenbeheer	Tegen einde 2016 neemt VMM gerichte acties tot het behoud van biodiversiteit	28	17/11/2014	31/12/2015	Onderzoek aanleg van groendak met mogelijkheid tot gesloten compostvat
	Bijdragen aan de UN-doelstellingen inzake tegengaan van het verlies aan biodiversiteit tegen 2020		29	17/11/2014	1/07/2015	Plaatsen van een insectenhotel aan het terras + aanleg terrastuintje
			30	17/11/2014	31/12/2016	Haalbaarheidsonderzoek voor de plaatsing van gierwaluwkasten tegen de buitengevel
	De VMM voldoet steeds aan het nulgebruik van pesticiden zoals voorgeschreven in het pesticidendecreet	Vanaf 2014 is er 100% nulgebruik van pesticiden	31	1/12/2015	2015-2019	Nulgebruik pesticiden bepleiten bij mede-eigenaars parkings
afval	Afvalbeheer VMM-breed optimaliseren tegen eind 2014.	Afvalbeheer optimaliseren tegen begin 2015	32	17/11/2014	21/12/2015	Volledige implementatie van de werkinstructie afval gevaarlijke stoffen in de vestiging

	De restfractie met 50% terugdringen tegen 2020 (referentiejaar 2012), en de PMD fractie met 10% terugdringen tegen 2020 met 2013 als referentiejaar.	Ten opzichte van 2014 is er geen toename van de restfractie, PMD met 10% reduceren in 2019	32	1/01/2015	2015-2019	Blijvend sensibiliseren rond het minderen van afval
			33	1/01/2015	21/12/2016	PMD gebruik terugdringen door promoten drinken kraantjeswater; onderzoek haalbaarheid werken met retour flessen frisdranken
indirecte milieuaspecten	Streven naar 100% duurzame overheidsopdrachten tegen 2020. Dit betekent dat tegen 2020 100% van de afgesloten overheidsopdrachten in elke VMM-afdeling duurzaam moet verlopen en dit minstens voor de productgroepen waarvoor criteria bestaan.	70% van de overheidsopdrachten verlopen duurzaam tegen 2019 en worden geregistreerd via indicatoren	34	12/03/2015	31/12/2018	In alle bestekken aangestuurd vanuit Hasselt, ook bij kleine aankopen, duurzaamheidscriteria opnemen

